

Stanislav Hylmar

se narodil 12. července 1920 v Jičíně. Jeho rod má v našem městě velmi hluboké kořeny, neboť dle rodové genealogie přišli první Hylmarové do Jičína ze Saska již v druhé polovině 16. století. Svá dětská léta prožil v Havlíčkově a později Čelakovské ulici, kde se jako vůdce klukovské party přátelil mimo jiné se známým českým hercem Zdeňkem Řehořem. Ten na Stanislava Hylmara později vzpomínal slovy: „S kluky jsem si užíval spoustu legrace a lumpáren. Měli jsme svého vůdce, říkali jsme mu Žižka s cucátkem, protože to byl prima, odvážnej kluk, ale všechny naše bitky organizoval s dvacetníkovým cucátkem v puse. Naše parta od brány si podle krkonošského nářečí říkala staubáci. ...“

4 roky

Společně se svými dětskými kamarády se pan Hylmar stal velmi záhy členem československých skautů. Tento krok se v jeho životě ukazuje jako zlomový. Celá 30. léta byla obdobím, kdy se nejen podílel na rozvoji prvorepublikového skautingu na Jičínsku, jehož je dnes již jedním z posledních žijících pamětníků, zároveň se ale v nadšeném zápalu pro skauting formovala jeho osobnost, mravní zásady a ideály, které jej provázejí po celý život. Tak jako nepřestal nosit skautský opasek, se kterým v roce 1931 v rámci slavného 1. slovanského jamboree stanul na Pražském hradě před prezidentem T. G. Masarykem, stejně tak se nikdy nevzdal skautského zákona, který se mu stal skutečnou životní filosofií. Skautskému slibu, který složil v deseti letech v roce 1930, zůstává věrný již 79 let. Za vše mluví členství Stanislava Hylmara ve Východočeské družině Svojsíkova oddílu. Pro nezasvěcené jen krátce na vysvětlenou uvedu, že tzv. Svojsíkův oddíl představuje v rámci českého Junáka zvláštní jednotku s výjimečným postavením. Členství v této jednotce je čestné a stanovují jej zvláštní pravidla. Uchazeč musí být starší 60 let, musí se svou dosavadní činností zasloužit o rozvoj skautského hnutí, v minulosti nesměl být členem komunistických lidových milicí, nesměl spolupracovat se státní policií a nikdy nebyl členem komunistické strany. Členství ve Svojsíkově oddílu je jedním z nejvyšších vyznamenání Junáka, projevem uznání za dlouholetý přínos pro skautské hnutí a velkou poctou, které se nedostane každému.

Z pestrých životních osudů Stanislava Hylmara je na místě zmínit dvě události, které s předáním Jičínské pečeti úzce souvisejí. V únoru 1945 utekl pan Hylmar z nucených prací z hroučícího se nacistického Německa domů. Aby neohrozil členy své rodiny, začal se skrývat v jeskyni na Prachovských skalách, ve které si ještě jako skaut kdysi zřídil se svými kamarády tajnou skrýš. Po dohodě s tehdejším správcem Turistické chaty panem Víchem vzal k sobě do úkrytu několik

6. května 1945

(trávník u bývalého jezuitského dvora v Jičíně - dnes 4. ZDŠ)

ruských zběhů z pochodů smrti. Jelikož ale počet vojáků využívajících zázemí jeho jeskyně záhy vzrostl, rozhodl se jim pan Hylmar úkryt ochotně přenechat a sám se začal skrývat jinde. V duchu lidového rčení „Pod svícem bývá největší tma“ se nejčastěji schovával u svých příbuzných na četnické stanici v Dětenicích.

Po příchodu ještě několika Vlasovců začala skupina v dubnu 1945 vyvíjet odbojovou činnost. Třebaže některé akce Rusové podnikali na vlastní pěst, oficiálním velitelem tohoto prachovského uskupení, ke kterému se v samotném závěru války přidává i šest Čechů, se stal právě pan Hylmar. Na základě dramatické události během transportu pancéřových pěstí z Jabkenic do Ostroměře se této třináctičlenné odbojové skupině dostalo po válce oficiálního označení „Miličevs“. Pan Hylmar sám hovoří o všech těchto událostech v tom smyslu, že se o odboj pouze otřel a nejednalo se o vůbec nic zásadního. Svou váhu však tato jeho životní etapa bezesporu má.

květen 1945

Druhá událost, během které pan Hylmar zvláště prokázal svoji statečnost, se stala na podzim roku 1945, kdy jako mladý začínající četník nastoupil službu do Telnice za Ústím nad Labem. Jednoho dne přijel desetiletý chlapec na dámském kole se vzkazem, že pan hrabě Ledebour z telnického zámku naléhavě prosí o pomoc. Zámek prý obsazují „ti zlí Rusové“, jimiž byly míněny solitérní vojenské skupiny, střídavě pronikající z německého území do Čech za účelem rabování. Poté se vždy vrátili do Německa, aby vzápětí o několik kilometrů dále znovu vkročili na české území, kde nakradený majetek vyměňovali za alkohol. Bylo více než zřejmé, že v tuto chvíli půjde o život. Pan Hylmar se tehdy rozhodl pomoci a ozbrojen 16-ti rannou FN belgickou pistolí ráže 9 mm a malým maďarským ručním granátem se vydal na motocyklu na telnický zámek. Vyjednávání s Rusy gradovalo, po výhrůžkách se část vojáků již pomalu chystala zámek opustit, jiní naopak vzdorovitě stupňovali svoji agresi. Vše vyvrcholilo v momentě, kdy pan Hylmar náhle přiskočil k jednomu z nejagresivnějších vojáků a odjištěným ručním granátem v natažené ruce si jej vzal jako rukojmího. Živý terč v tuto chvíli stál dostatečně blízko na to, aby kromě sebe a rukojmího rozmetl i auto plné vojáků. Tímto naprosto nečekaným odhodláním rázně donutil všechny Rusy k okamžitému odjezdu. Své rukojmí propustil, až když bylo auto na odjezdu. Odjištěný granát byl nakonec „odložen“ v zámecké zahradě, odkud se jako odezva snesla vydatná sprcha hlíny, mrkví a kedlubnů. Příběh se zakončil příchodem vděčného hraběte Ledeboura, který odvážnému mladíkovi děkoval za záchránění sebe i svých dvou dcer ukrytých v nedalekém seníku. Na telnickém zámku byly tehdy s vysokou pravděpodobností záchráněny tři lidské životy.

Dnes již neexistující Ledebourský zámek v Telnici

Ve svém dalším profesním životě se pan Stanislav Hylmar osvědčil jako znamenitý technik a projektant podílející se v rámci svého působení ve Stavoprojektu či Agrostroji na celé řadě významných realizací. O čem bych však však chtěl ještě v krátkosti pohovořit v souvislosti s dnešním předáváním Jičínské pečeti, je jeho role pamětníka. Díky jeho bohatým vzpomínkám, svěží mysli a aktivnímu zájmu před námi ožívají jičínské jarmarky, Havlíčkova ulice 20. let minulého století se všemi jejími obyvateli a postavičkami, proměny Valdštejnova náměstí v průběhu běžného pracovního dne; přibližuje nám podobu oslav vánočních svátků či posvícení a předkládá řadu humorných historek, např. o jičínském věžníku Frantu Brukovi, které dokreslují obraz prvorepublikového Jičína. Zvláště cenné jsou jeho vzpomínky na tehdejší židovské obyvatele Jičína. Většina z nich se po skončení 2. světové války do Jičína nevrátila. Zůstal nám po nich jen němý, strohý a děsivě dlouhý seznam jmen obětí holocaustu. Vzpomínky pana Hylmara, vyrůstajícího v těsné blízkosti Židovské ulice a synagogy, kde si hrával s židovskými dětmi, tak téměř po 70 letech nečekaně vrací mnoha jménům jejich dávno zmizelou tvář. Mnohdy je to jen kusá informace, jindy barvitá vzpomínka s pestrým dějem; jmenný seznam se ale díky tomu proměňuje nazpět v lidské postavy s jejich podobou a životními příběhy. Díky vzpomínce pana Hylmara neupadl v zapomnění ani statečný čin pekaře Šmejce, který židovské rodině Hahnových před transportem do Terezína zapekl do chleba jejich rodinné zlato, což ho nakonec stálo život. Ostatně v době, kdy panu Hylmarovi před válkou zemřeli oba rodiče, stal se jeho poručíkem jediný jičínský židovský řemeslník pan Neumann, starý rodinný přítel, o kterém pan Hylmar nikdy nemluví jinak než jako o výborném a moc hodném člověku.

Stanislav Hylmar je čestný, statečný a přitom skromný muž se silným vlasteneckým vztahem ke své rodné zemi, hrdý Jičíňák a skaut tělem i duší. Místní pamětník, ve svém vysokém věku neustále aktivní osobnost pravidelně se účastní kulturních a vzdělávacích akcí a setkání jičínských spolků (Čtvrtečníci, Jičínská beseda apod.). Především je ale pozoruhodný a ušlechtilý člověk, v jehož přítomnosti získáváte vzácnou možnost okusit živoucí ideály první republiky, pro všechny z nás zkušenost bezesporu inspirativní a následováníhodná.

Hlavní prameny a literatura:

sborník *Národní odboj na Jičínsku 1939 - 1945*, II.díl, K 35. výročí osvobození ČSR vydal OV ČSPB Jičín a Okresní muzeum Jičín, Jičín 1980.

Hylmar, Stanislav 2009: *Má cesta životem. Stanislav Hylmar narozen 12. července 1920 v Jičíně*, nepublikovaný rukopis, uložen v archivu autora a o.s. Jičínská beseda.

Zvukové záznamy vzpomínkových rozhovorů se Stanislavem Hylmarem pořizené Jičínskou besedou dne 7. 12. 2008 a 18. 10. 2009 v Jičíně, uloženo v archivu o.s. Jičínská beseda.